

Towary, które mają zostać wprowadzone na rynek Unii Europejskiej muszą uzyskać odpowiedni status celny np. dopuszczenie do obrotu, uszlachetnianie czynne, bierne itd. Ilość towarów jaka przepływa w ramach wymiany handlowej jest rejestrowana do celów statystycznych jak również celem sprawdzenia czy np. nie został przekroczony kontyngent ilościowy. Państwa chcąc chronić swoją gospodarkę wprowadzają ograniczenia w ramach przywozów i wywozów, co niesie za sobą pozytywne i negatywne zjawiska. Obecnie w UE towary są przemieszczane swobodnie w ramach granic, ale przedsiębiorcy w ramach celów statystycznych rejestrują ilość sprzedanego i kupionego towaru za pomocą systemu Intrastat. Zobowiązani są do składania deklaracji określającej ilość nabytych i sprzedanych towarów w ramach UE. Proszę znać rodzaje kontyngentów, okoliczności stosowania zakazów w przywozie i wywozie.

9. Jakie mogą być stosowane środki administrowania obrotem towarami z zagranicą ?

Na podstawie przepisów prawa wspólnotowego w zakresie administrowania obrotem towarowym z krajami trzecimi może wynikać dla uczestników tego obrotu obowiązek uzyskania pozwolenia, warunkującego dopuszczenie towaru do obrotu na obszarze celnym Wspólnoty, w szczególności przy zastosowaniu stawek preferencyjnych, oraz warunkującego wywóz towaru z obszaru celnego Wspólnoty, w szczególności z zastosowaniem refundacji.

Środkami administrowania obrotem towarowym z zagranicą są: automatyczna rejestracja, kontyngenty oraz zakazy. Na wniosek importera lub eksportera, minister właściwy do spraw gospodarki udziela w drodze decyzji administracyjnej pozwolenia na przywóz towarów z zagranicy lub wywóz towarów za granicę. W zakresie towarów rolno-spożywczych takie decyzje podejmowane są w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rynków rolnych.

Automatyczna rejestracja polega na rejestracji przez organ celny przywozu towarów z krajów trzecich lub wywozu towarów do krajów trzecich. W rozporządzeniu o ustanowieniu automatycznej rejestracji obrotu, minister właściwy do spraw gospodarki może także nałożyć obowiązek uzyskania pozwolenia na przywóz lub wywóz towarów. Pozwolenia są wydawane na wnioskowaną ilość lub wartość towarów.

10. Jakie są rodzaje kontyngentów stosowanych w handlu zagranicznym ?

Kontyngent jest to wymagająca uzyskania pozwolenia określona ilość lub wartość towaru, która może być przywieziona na terytorium Polski lub wywieziona z tego terytorium w oznaczonym czasie. Ze względu na sposób określenia kwoty dopuszczonych do obrotu w ramach kontyngentów można wyróżnić kontyngenty wartościowe lub ilościowe.

Biorąc pod uwagę cel zastosowania kontyngentu jako instrumentu polityki handlowej należy wyodrębnić kontyngenty przywózowe, które służą ochronie krajowych producentów przed nadmierną konkurencją zagraniczną oraz wywózowe, które z kolei pozwalają na zatrzymanie pewnych ilości towaru na rynku krajowym, gdy powstaje zagrożenie załamania równowagi między podażą i popytem. Uwzględniając okoliczności ustanowienia kontyngentów można wyróżnić **kontyngenty autonomiczne** (wewnętrzne), będące efektem wewnętrznej polityki i samodzielnej decyzji władz danego kraju oraz **kontyngenty konwencyjne** (zewnętrzne), które są skutkiem odpowiednich porozumień międzynarodowych.

Szczególnym rodzajem jest tzw. **kontyngent taryfowy**, w ramach którego dopuszcza się przywóz towarów z zagranicy po obniżonych stawkach celnych. Instrument ten jest stosowany w ramach polityki taryfowej przez Komisję Europejską. Podobne preferencje w przywozie mogą być też udzielane przez ten sam organ w ramach **plafonu taryfowego**, który można określić jako instrument bardziej elastyczny, czy też bardziej otwarty w porównaniu do kontyngentu taryfowego. Określona ilość lub wartość towarów może być realizowana, a nawet przekroczona, w przywozie po obniżonych stawkach celnych, do momentu zamknięcia plafonu taryfowego

12. W jakich okolicznościach mogą być stosowane zakazy przywozu/wywozu towarów ?

Na podstawie Ustawy o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą, minister właściwy do spraw gospodarki może w szczególnie uzasadnionych przypadkach ustanowić, w drodze rozporządzenia, zakaz obrotu towarami z zagranicą. Wobec państw, będących stronami Porozumienia WTO, taki zakaz może być ustanowiony, zgodnie z regułami przyjętymi w WTO, w okolicznościach, gdy m.in.:

- jest to niezbędne dla zapobieżenia lub złagodzenia zasadniczego niedoboru środków żywności lub innych produktów o podstawowym znaczeniu dla kraju,
- dotyczy to obrotu wszelkimi produktami rolnymi i jest niezbędne do funkcjonowania niektórych programów rządowych,
- jest to konieczne dla zapewnienia równowagi bilansu płatniczego,
- jest to konieczne dla ochrony zasad współżycia społecznego,
- jest to konieczne dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub ochrony roślin, ochrony środowiska,
- jest to konieczne dla ochrony dóbr kultury, mających wartość artystyczną, historyczną lub archeologiczną,
- dotyczy to zachowania wyczerpywalnych zasobów naturalnych,
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa,
- wystąpiła klęska żywiołowa.

Minister właściwy do spraw gospodarki, ustanawiając zakaz, może określić procedury celne oraz normy ilościowe i wartościowe, których zakaz nie dotyczy.